

Н. Г. Пудрій,
директор загальноосвітньої школи
I – III ступенів № 12 м. Бердичева
Житомирської області
e-mail: (berdnata7@mail.ru, territoty12@bk.ru)

Хмарні технології в управлінській діяльності керівника ЗНЗ

У статті окреслено можливості використання хмарних технологій для організації «віртуальної учительської», принципи її побудови, переваги, основні структурні елементи, перспективи. Здійснено аналіз впровадження хмарних технологій в управлінську діяльність керівників закладів освіти. Обґрунтовано значення хмарних технологій, які несуть із собою нові ризики, але поряд з тим і нові можливості в управлінні навчальними закладами.

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що в умовах сьогодення в Україні визнають особистість, освіту, інформацію й теоретичні знання пріоритетним стратегічними ресурсами та найістотнішими цінностями. Стратегія розвитку національної системи освіти має формуватись адекватно сучасним інтеграційним і глобалізаційним процесам, вимогам переходу до постіндустріальної цивілізації, чим забезпечити стійкий рух і розвиток України у першій половині XXI століття, інтегрування національної системи освіти у європейський і світовий освітній простір [1]. У нормативно-правових документах чинного законодавства констатується, що для реалізації інтелектуального потенціалу нації та міжнародної конкурентоспроможності держави рівень комп'ютерної та інформаційної грамотності, впровадження сучасних ІКТ в управлінні соціальною сферою є недостатнім [1,2].

Вітчизняні та зарубіжні вчені (В. І. Бондар, В. І. Маслов, Г. В. Єльнікова, В. С. Пікельна, М. М. Поташник, С. О. Сисоєва, Т. І. Шамова та ін.) дотримуються думки про те, що соціальні й інформаційні зміни найбільше впливають на організацію навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах. За оцінкою вчених інформаційна діяльність є складовою управлінської, а її зміст виходить за межі педагогічних знань і потребує опанування керівними кадрами ЗНЗ інформаційним менеджментом.

Метою статті є розкриття значимості запровадження однієї із форм хмарних технологій (віртуальної учительської) в управлінській діяльності керівника ЗНЗ, що модернізує шкільну освіту та сприяє приведенню її у відповідність до сучасних життєвих потреб країни.

Стратегія розвитку національної системи освіти має формуватись адекватно сучасним інтеграційним і глобалізаційним процесам, вимогам переходу до постіндустріальної цивілізації, чим забезпечити стійкий рух і розвиток України у першій половині XXI століття, інтегрування національної системи освіти у європейський і світовий освітній простір [3]. Серед національних пріоритетів державної освітньої політики інформатизації

визначено необхідність створення інформаційних ресурсів, інформаційних технологій, інформаційних систем, автоматизованих баз даних і використання засобів ІКТ з метою забезпечення вільного доступу до ресурсів комп'ютерних мереж, які визначають зміст і структуру, вибір управлінських форм, методів, засобів і технологій в закладах освіти. Ефективність управління загальноосвітнім навчальним закладом значною мірою визначається професійною кваліфікацією, управлінською та інформаційною культурою керівних кадрів.

Сьогодні ефективне функціонування школи залежить від уміння адміністрації ЗНЗ здійснювати оперативний аналіз ситуації, своєчасного її коригування та оптимального прийняття управлінського рішення. Час вимагає змін ще й у характері інформаційно-комунікаційної взаємодії та зв'язків між усіма суб'єктами управління, появі нових вимог до професійної діяльності керівного складу ЗНЗ, до рівня сформованості у них інформаційної компетентності. Саме хмарні технології, які надають користувачам Інтернету доступ до комп'ютерних ресурсів сервера і використання програмного забезпечення як онлайн-сервісу, відкривають нові можливості управління навчально-виховним процесом, науково - методичною роботою та в загальному результаті – навчальним закладом.

У навчальних закладах України проводиться систематична робота щодо розбудови єдиного інформаційного освітнього простору (ЄІОП), тобто можливості спільного використання наявних у системі електронних інформаційних ресурсів усіма суб'єктами системи. Апаратне і програмне забезпечення удосконалюється та оновлюється практично щодня і будь-який загальноосвітній навчальний заклад навряд чи зможе змінювати свою комп'ютерну техніку та програмне забезпечення відповідно до мінливих тенденцій розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. Останнім часом масштаби впровадження хмарних технологій стрімко зростають. У галузі освіти відбуваються радикальні зміни: щоб вчитися, вчителю не обов'язково стояти біля дошки. Вчитися можна будь – де, для цього потрібно лише підключитися до мережі Інтернет. Ми стаємо свідками швидкого впровадження хмарних технологій і сервісів в системі середньої і вищої освіти та розбудови єдиного інформаційного простору. ЄІОП планується побудувати з використанням хмарних технологій, які надає компанія Microsoft Україна.

Порівняння переваг і недоліків використання хмарних технологій представлені у таблиці 1 [4].

ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ	
ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
Не потрібні потужні комп'ютери	Проблема довіри постачальника сервісу
Зменшені економічні витрати на закупівлю і оновлення програмного забезпечення (заклади освіти в цьому напрямку майже не фінансуються) – все необхідне знаходиться у хмарі	Неконтрольовані дані, які можуть використовуватися постачальником послуг

Доступність з різних пристроїв	Можливість використання лише при умові наявності Інтернет – зв'язку
Необмежений обсяг збереження даних у хмарному сховищі	Неможливість деяких видалення деяких даних, очищення профілів
Зменшені ризики піратства	Є ризик, що провайдер не зробить резервну копію даних, і вони будуть втрачені
Не потрібна прив'язка до робочого місця	Надаючи свою інформацію онлайн - сервісу, користувач втрачає над ними контроль і обмежує свою свободу
Захист даних від втрат	Існує ризик передачі доступу до «хмари» іншим особам, наприклад у ЗНЗ вчителі – вчителям іншої школи, може бути вихід інформації закладу
Відкритість освітнього середовища	
Користувачу хмарних сервісів немає потреби турбуватися про інфраструктуру, яка забезпечує працездатність наданих йому сервісів, всі завдання по налаштуванню, усуненню несправностей, розширенню інфраструктури бере на себе сервіс - провайдер	

Отже, переваг виявляється більше, ніж недоліків, тому в освітньому інформаційному просторі проводяться різні форми використання хмарних технологій: віртуальні предметні спільноти, «віртуальні учительські», «віртуальні методичні кабінети», «віртуальні клас», «віртуальний документообіг», електронний щоденник і журнал, інтерактивна приймальня, тематичний форум, контентні сховища.

Розглянемо в порівнянні структурні елементи середньої загальноосвітньої школи, як об'єкти хмари, а більш детально – «віртуальну учительську» (див табл.2) [4].

Учительська – окреме приміщення для зберігання класних журналів, розміщення необхідних стендів із відповідною інформацією, додатково – місце в закладі для обміну думками, отримання підтримки колег, консультацій тощо	Віртуальна учительська - це створене за допомогою хмарних технологій місце для колаборації, комунікації та кооперації вчителів з метою ефективного управління школою.
Навчальний кабінет - це не тільки місце в школі де учні і вчителі можуть обмінятися думками, отримати консультацію, провести різноманітні збори та заходи, а ще й місце для зберігання навчально-методичних матеріалів, наочностей і дошка оголошень тощо.	Віртуальний навчальний кабінет - це створене за допомогою хмарних технологій місце для колаборації, комунікації та кооперації вчителів та учнів з метою підвищення якості освіти та розвитку здібностей учнів. Окремим компонентом навчального середовища виступає віртуальний клас для проведення он–лайн навчання учнів [4].

Управління школою – це науково обґрунтовані дії адміністрації і педагогів, спрямовані на раціональне використання часу і сил викладачів і учнів у навчально-виховному процесі з метою поглибленого вивчення

навчальних предметів, морального виховання, підготовки до усвідомленого вибору професії і всебічного розвитку особистості [5]. .

З досвіду роботи у ЗОШ І–ІІІ ступенів № 12 м. Бердичева «віртуальна учительська» (адреса schoolberd12@gmail.com) створювалась за певними принципами: чіткий розподіл прав на внесення, використання даних у загальну базу (вчителі є користувачами, а поповнюють «хмарне середовище» адміністрація, керівники шкільних методичних об'єднань); кожен педагог має право вибору користування такою вчительською, з часом більшість розуміють зручність і роблять це добровільно, без адміністративного примусу; обмін даними доступний для всіх педагогів, але обмежується лише в рамках свого закладу, із дотриманням прав інтелектуальної власності школи (проте саме цей принцип є важко виконуваним, адже спрацьовує людський фактор).

Структура «віртуальної вчительської» включає основні блоки, які відповідають структурі діяльності школи: **I. Шкільні методичні об'єднання** (філологів, початкові класи тощо) має такі підрозділи (інформаційно-методичні матеріали МОН, Житомирського ІППО, міського управління освіти; матеріали засідань МО; звітна документація; педради, наради; ДПА, ЗНО; ППД; курсова перепідготовка; інформаційний простір). **II. Звітність школи** (завантажені форми звітів заступників директора з НВР: на початок навчального року для заповнення ЗНЗ, оновлення бази учнів школи, руху учнів, результативності за I, II семестр, рік, проведення олімпіад, конкурсів, підсумки ДПА, виконання навчальних планів, програм, результативність підсумкових контрольних робіт тощо). **III. Накази загальні** – шкільні (для обов'язкового ознайомлення, підсумкові, аналітичні тощо). **IV. Виховний блок** має підрозділи (інформаційно-методичне забезпечення (МОН, ОУОН, МУОН, ЖОІППО), витяг із річного плану (виховна робота), скарбничка, проекти, методичні тижні, інформаційний простір). **V. Науково-методичний блок (обдаровані)**. **VI. Атестація** (перспективний план атестації, курсової перепідготовки, нормативна база, шаблони інформації про фахову діяльність, зразки порт фоліо, накази тощо). **VII. Внутрішкільний контроль** (витяг із перспективного плану, графіки, плани, зразки самоаналізу уроку, виховного заходу). **VIII. ЦЗ** (накази, матеріали, інформаційні відеодовідники). **IX. Стратегічний план розвитку закладу** (2014 – 2019 рр.). **X. Педагогічні ради**. **XI. Форум** (обговорення анонімно проблем, надання пропозицій адміністрації закладу).

Вчителі школи мають доступ до даних будь-де і будь-коли, які доступні і прозорі, швидке інформування педколективу особливо тоді, коли він нараховує велику кількість представників, збір та зберігання усіх даних в одному місці, середовище для обміну досвідом і навчання вчителів, автоматизація та уніфікація звітності участь педагогів до управління, організація спільної роботи тощо.

Для ефективного функціонування «віртуальної учительської» в першу чергу необхідне додаткове навчання щодо роботи з нею, методичний супровід керівників методичних об'єднань, вчителів, посилення контролю

щодо виконання і оновлення документації, додаткова роз'яснювальна робота з колективом.

Отже, «віртуальна учительська» як форма хмарних технологій є одним із шляхів підвищення ІКТ компетентності вчителів, причому більшість педагогів із задоволенням вчать новим технологіям. Неможливо не відзначити, що інформатизація управлінської діяльності підвищує вимоги до професійної підготовки управлінців, особливо до рівня їх інформаційної компетентності, «віртуальна учительська» сприяє даному напрямку. Використання хмарних технологій в управлінні ЗНЗ є важливою складовою розвитку ЄІОП навчального закладу за умов чіткої організації роботи адміністрації школи і управління всією системою в цілому. Забезпечення функціонування та управління простором дозволяє створити систему, в якій можна ефективно узагальнити інформаційні потоки, класифікувати всю інформацію, забезпечити доступ до центральних баз даних, забезпечити обмін інформацією.

Список використаних джерел та літератури

1. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія / В. Ю. Биков. – К. : Атіка, 2008. – 684 с.
2. Жалдак М. И. Проблемы информатизации учебного процесса в школах и педагогических университетах / М. И. Жалдак // Информатизация образования: история, состояние, перспективы : сб. материалов Междунар. науч.-практ. конф. (Омск, 20-21 ноября 2012 г.) / под. общ. ред. М. П. Лапчика. – Омск: Изд-во ОмГПУ, 2012. – С. 64-72
3. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://guonkh.gov.ua/content/documents/16/1517/Attaches/4455.df>
4. Литвинова С. Г. Методика використання технологій віртуального класу вчителем в організації індивідуального навчання учнів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.10 "Інформаційно-комунікаційні технології в освіті" / С. Г. Литвинова. – К., 2011. – 22 с.
5. Зайченко І. В. Педагогіка : підручник. - Режим доступу / <http://pidruchniki.ws/14351021/pedagogika/shkoloznavstvo>

Н. Пудрий

Облачные технологии в управленческой деятельности руководителя ООУ

В статье рассмотрены возможности использования облачных технологий для организации "виртуальной учительской", принципы её построения, преимущества, основные структурные элементы, перспективы. Проведено анализ реализации облачных технологий в управленческую деятельность руководителей образовательных учреждений. Объяснено значение облачных технологий, которые несут с собой новые риски, но, вместе с тем и новые возможности в управлении учебными заведениями.

N. Pydriy

Cloud technology in administrative activity school Director

The article outlines the possibility of using cloud technology to organize "virtual teachers" principles of its construction, the advantages, the main structural elements of perspective. The analysis of the implementation of cloud technologies in administrative activity heads of educational institutions. Grounded value of cloud technologies that carry with them new risks, but along with the new opportunities in management schools.